

2. melléklet

Simicskó István

Nemzeti kincseink védelme

Nemzeti kincseink védelme a 2000-es évektől

Egy nemzet jövőjére jelentős hatással van önképe, hiszen meghatározza a következő generációk lényeges attitűdjeit. Az identitás kölcsönhatásban áll az egyén lelki egyensúlyával, befolyásolja többek közt a boldogságát és egészségi állapotát.

Elődeink harcai beépültek nemzeti öntudatunkba, és gazdagítják azt. Magyarország történelme hosszú időre vezethető vissza, hősökben és eredményekben gazdag fejezetekkel, ezeket ismernünk kell, tanulnunk kell belőle, és büszkének is kell lennünk rájuk. Természetesen okulnunk kell történelmünk kudarcos időszakaiból is. Mindennapi életünkben a fejlődésünk és tapasztalataink alapján olyan törvényeket alkotunk saját magunk számára, amelyeket jónak, hasznosnak tartunk az életünkben. A saját törvényeinket a családtól, barátoktól és az iskolából tanultak alapján alkotjuk meg, a hazaszeretet a szívünkbe írt törvények egyike.

1. ábra: A szerző egy magyar kutyafajtával, az erdélyi kopóval.

Forrás: A KDNP fotósa

A hazafias érzület kialakításának fontos eszközei az olyan tevékenységek, amelyek során a fiatalok sokoldalú érdeklődése kielégíthető, és lehetőséget nyújtanak a szabadidő

tartalmas és hasznos eltöltésére. Nemzetünk életének, alkotásainak, a hazai táj szépségeinek felkutatása, a magyar kultúra kincseinek megismerése és a honismereti munka mindamellet, hogy tartalmas és a hazaszeretetre nevelés céljaival összhangban álló tevékenység, lehetőséget nyújt az egyénre szabott kedvtelésre, művelődésre, aktivitásra.

A magyar nép rendkívüli módon érzelemgazdag, sajátos gondolkodású emberek közössége. Történelmünk hosszú időre nyúlik vissza, és számos magyar találmány, alkotás és felfedezés fűződik elődeink nevéhez. A halasi csipke például elnyerte az 1904-es St. Louis-i világkiállítás nagydíját, 1935-ben hivatalos védjegyet kapott, 1937-ben elnyerte a párizsi világkiállítás nagydíját, és a Magyar Állam ajándékeként számos alkalommal sikert ért el államfők, egyházvezetők és uralkodók közt az elmúlt több mint 115 év folyamán.

A magyar emberek által alkotott „termékek” mellett legnagyobb kincseink az őshonos növényeink és állataink. Mai globalizált világunkban a nyugati civilizáció hatására felerősödtek az olyan folyamatok, amelyek az egységesedés irányába mutatnak. Ez egyaránt hat a gazdaságra, a pénzügyi és kereskedelmi szektorra, de befolyással van az épített környezetre, a kultúrára, mondhatni az élet minden területére. Ezért kiemelt figyelmet kell fordítanunk és meg kell becsülnünk azokat az értékeket, amelyeket szüleink, nagyszüleink hagytak ránk.¹

Sajnos a tendencia egyre inkább az, hogy feledésbe merülnek ezen értékeink gyermekeink körében. Az ezredforduló elején azonban egyedülálló kezdeményezés bontakozott ki Magyarországon, amelynek legfőbb célja volt, hogy a nemzeti értékeinket megvédje, összegyűjtse és értéktárakba rendezze. A mozgalom legfőbb célja tehát az értékek megfelelő és méltó védelme és nyilvántartása, valamint a következő nemzedék számára történő megőrzése volt.

A világon mindenütt, és különösen az Európai Unióban, minden nemzet erősen védi a saját értékeit. Korunkban az lehet a legsikeresebb, aki leginkább képes kihasználni saját különleges adottságait. Kulturális verseny zajlik, a tét pedig igen nagy. Amelyik ország megvédi és nemzetközi szinten is népszerűsíti a maga értékeit, az egy olyan presztízst adhat a nemzetének, amelyre bárhol a világon büszke lehet. Különösen igaz ez őshonos állatainkra, mert a védelem és ismertség mellett hivatalosan is gazdájává vált országunk a fajtáknak, megszabhatja a fajtajelleget, a tenyésztés szabályait, vigyázhatja a génállományt, tehát egy fajta kizárólagosság illeti meg.

Természeti kincseink és őshonos állataink

A 2000-es évek elején, amikor a természeti kincseinkkel és őshonos állatainkkal kapcsolatos javaslatot megfogalmaztam, majd benyújtottam az Országgyűlés elé, akkor az a szándék vezérelt, hogy az európai uniós csatlakozásunk alkalmával és a globalizálódó, rohanó világunkban álljunk meg egy kicsit, és nézzük meg, hogy milyen

¹ SIMICSKÓ 2019.

értékeink vannak, és vizsgáljuk meg, hogy ezek az értékek veszélybe kerülhetnek vagy eltűnhetnek-e.

Tennünk kellett valamit azért, hogy megmaradhassanak. Ahogy szokásaink és hagyományaink kultúránk részét képezik, úgy a tenyésztési kultúra is, különösen az őshonos és régi magyar állatfajták esetében.

Rengeteg utánajárás és kutatás után 2003-ban az Országgyűlésnek benyújtottam a régi magyar állatfajták nemzeti kincské nyilvánításáról szóló tervezetet (H/3709-es számú országgyűlési határozati javaslat). Az eredeti javaslat szövegéhez a Mezőgazdasági Bizottság, a tervezet fajtalistájához pedig a Környezetvédelmi Bizottság módosító javaslatokat nyújtott be. Többek között vita volt a magyar vizsláról is. A Mezőgazdasági Bizottság a magyar vizsla két fajtáját egynek vette, a Környezetvédelmi Bizottság helyesen, a rövidszőrű és drótszőrű magyar vizslát két fajtának. A Nemzeti Kinológiai Szövetség által is két önálló fajtának elismert kutyafajtáinkról volt szó. Ragaszkodni kellett ahhoz, hogy kilenc magyar kutyafajtánk van. Több vita és pontosítás után eljutottunk a javaslat végleges szövegéhez.

Ennek köszönhetően a 2004 áprilisában elfogadott 32/2004. (IV. 19.) OGY határozat (a továbbiakban: Határozat) nemzeti kincské nyilvánította a védett őshonos vagy veszélyeztetett, magas genetikai értéket képviselő tenyésztett magyar állatfajtákat. A Magyar Országgyűlés deklarálta annak fontosságát, hogy „nemzeti létünk 1100 éves értékeit, eredményeit megőrizzük, és Európában ezzel is kifejezzük nemzeti karakterünket”. A Határozat az alábbi alapvetéseket fogalmazza meg, amely egyben útmutatásul is szolgál nemzeti örökségünk megbecsülésére, tiszteletben tartására és a jövő generációi számára történő megőrzésére: „A régi magyar háziállatok az emberi munka évszázados eredményei. Történelmi múltunkhoz tartoznak, nemcsak az állattenyésztés történetéhez, hanem a teljes magyar történetiséghez is. Hozzá tartoznak a magyar tájhoz, részei nemzeti identitásunknak, őshonos állataink ma is élő, eleven örökségünk.” Az Európai Unió létrehozásának fő okai a nemzetközi kereskedelmet akadályozó, gátló szabályozások összehangolása, egységesítése volt. A II. világháború után Nyugat-Európa gazdasága megrokkant és jelentős hátrányba került az Egyesült Államokkal szemben, és fenyegető volt a Szovjetunió katonai ereje is. Szükséges volt az összefogás és a gazdasági integráció, hiszen a földrajzi közelség, a kulturális hasonlóság adott volt. A fő ok tehát elsősorban a gazdasági együttműködések erősítése volt, de idővel a közös piac kialakulása egyre több szakági területet is érintett. Az uniós csatlakozás küszöbén Magyarországnak is szüksége volt a nemzeti karakterek kinyilvánítására. Nemzeti értékeink védelme különösen fontossá vált.

Az Országgyűlés deklarációja elindított egy folyamatot. A célkitűzések megvalósítása elkezdődött, és a 2004 óta eltelt több mint 16 évben rendkívüli sikereket ért el a magyar őshonos vagy veszélyeztetett állatfajták védelme. A fajtavédelmi akció sikertörténet. A nagy munka és a töretlen figyelem azonban nem érhet véget, hiszen az értékvédelem, a jelenlegi állapot megőrzése és gazdagítása mellett nagyon fontos, hogy gyermekeink úgy nőjenek fel, hogy ismerjék, becsüljék nemzeti kincské nyilvánított állatfajtáinkat, és lehetőség szerint törekedjenek a fajták megóvására, illetve népszerűsítésére. Legtöbbünknek nincsen már ismerete arról, hogy mennyi értéket is rejtene régi állataink,

a marha-, a juh-, a ló, a ponty- vagy például a galambfajták. A leginkább ismert állataink a kutyák, a sertések és a szárnyasok, de a háztáji állattartás visszaszorulásával ezeket a házi kedvenceket és jószágokat is egyre inkább csak képeken, tanítási órák keretében láthatjuk. A szürkemarha „tulajdonjogáért” például – amely az évezredes ridegtartásnak köszönhetően ellenálló a különféle fertőzésekkel, így a kergemarhakórral szemben is – már versengenünk kell. Vannak és korábban is voltak ugyan megszállott tartók, de nem is olyan régen, az 1970-es évek végén már csak összesen száznyolcvanhat tehén és hat bika volt az országban. Azóta sok minden változott az összefogásnak köszönhetően.

Magyarország 2008 őszén kezdeményezte az Európai Bizottságnál a magyar szürke marha hújának oltalom alatt álló földrajzi jelzésként (OFJ) történő nyilvántartásba vételét, amely a 2011. december 9-i 1300/2011/EU bizottsági végrehajtási rendelettel valósult meg.

2. ábra: A szerző egy magyar kutyafajtával, a kuvasszal

Forrás: Nagy Mihály felvétele

Fontos kiemelni, hogy kilenc magyar kutyafajtánk van, ezzel a világ élvonalához tartozunk. Elgondolkodtató azonban, hogy ezekből összesen nem születik annyi kiskutya, mint az éppen divatos néhány fajtából. A határozott kiállás után mindenesetre elképzelhető, hogy itthon egyre többen keresnek majd tudatosan magyar kutyafajtaikat, ráadásul ezek az állatok ugyanolyan, ha nem jobb vadászkutyák, terelők, házőrzők, mint külföldi társaik, sőt, „a családi simogató” szerepére is tökéletesen alkalmasak. Azonban ezen pozitívumok megismertetése az emberekkel nagyon hosszadalmas folyamat, és szívsós munkát, valamint jól felépített marketinget igényel. Kilenc magyar kutyafajtára vigyázhatunk: a pulira, a pumira, a mudira, a kuvaszra, a komondorra, az erdélyi kopóra, a rövidszőrű magyar vizslára, a drótszőrű vizslára és a magyar agárra.

1. táblázat: Nemzeti kincssé nyilvánított állatfajtáink

Faj	Fajta
1 SZARVAS-MARHA FÉLÉK (3)	Magyar szürke szarvasmarha Magyar tarka szarvasmarha Magyar bivaly
2 JUH (5)	Fehér hortobágyi racka Fekete hortobágyi racka Gyimesi racka Cigája Cikta
3 KECSKE	Magyar (parlagi) kecske
4 SERTÉS (3)	Szőke mangalica Fecskehasú mangalica Vörös mangalica
5 TYÚKFÉLÉK (5)	Fehér magyar tyúk Sárga magyar tyúk Kendermagos magyar tyúk Fogolyszínű magyar tyúk Erdélyi kopasznyakú tyúk (fehér, fekete, kendermagos)
6 PULYKA (2)	Rézpulyka Bronzpulyka
7 LÚD (2)	Fodrostollú magyar lúd (fehér, szürke, tarka) Simatollú magyar lúd
8 KACSA	Magyar kacsza (fehér, tarka)
9 GYÖNGYTYÚK	Magyar gyöngytyúk (fehér, ezüst, tarka, kékesszürke)
10 NYÚL	Magyar óriás nyúl
11 LÓ (8)	Gidrán Lipicai Kisbéri félvér Nóniusz Shagya-arab Furioso – North Star Hucul Magyar hidegvérű
12 SZAMÁR	Magyar (parlagi) szamár
13 HAL (4, pontyok: 26)	Pontyok (attalai tükrös ponty, biharugrai tükrös ponty, bikali tükrös ponty, tiszai nyurga ponty, dinnyési tükrösponty, geleji nyurga ponty, szajoli tükrös ponty, hajdú T1 tükrös ponty, hajdú P1 pikkelyes ponty, hajdúszoboszlói tükrös ponty, hortobágyi tükrös ponty, hortobágyi pikkelyes ponty, dunai vad ponty, varászlói tükrös ponty, balatoni sudár ponty, mórchelyi tükrös ponty, nagyatádi tükrös ponty, szarvasi 215 tükrös ponty, szarvasi P34 pikkelyes ponty, P31 pikkelyes ponty, szegedi tükrös ponty, tatai aranyásárga pikkelyes ponty, tatai palaszürke pikkelyes ponty, tatai hátpikkelyes tükrös ponty, tatai acélos nyurga ponty, ráckevei dunai tőponty) Lesőharcsa Tokfélék (sima tok, söregtok, vágótok, viza) Sebes pisztráng
14 KUTYA (9)	Komondor Kuvasz Mudi Puli Pumi Magyar agár Rövidszőrű magyar vizsla Drótszőrű magyar vizsla Erdélyi kopó

Faj	Fajta
15 GALAMB (34)	Alföldi buga galamb Alföldi (kőrösi) keringő Bácskai hosszúcsőrű keringő Bajai keringő Budapesti bibic Budapesti magasrőptű csapos keringő Budapesti magasrőptű keringő Budapesti rövidcsőrű Budapesti tollaslábú gólyás Budapesti tükrös Ceglédi rövidcsőrű szívhátú Csepeli magasrőptű hófehér keringő Debreceni pergő Dél-bácskai keringő Egri kék keringő Hódmezővásárhelyi ernyőszemű keringő Kecskeméti keringő Kiskunfélegyházi keringő Kiskunfélegyházi simafejű keringő Komáromi bukó Magasrőptű magyar deres Magyar begyes Magyar csirkegalamb Magyar díszposta Magyar óriás galamb Magyar szarkakeringő Makói magasszálló keringő Miskolci keringő Monori keringő Szegedi magasszálló Székesfehérvári bukó Szolnoki bagdetta Szolnoki keringő Szováti kék

Forrás: A 32/2004. (IV. 19.) OGY határozat a védett őshonos vagy veszélyeztetett, magas genetikai értéket képviselő tenyésztett magyar állatfajták nemzeti kincsé nyilvánításáról alapján a szerző szerkesztése

A Nemzetközi Kinológiai Szövetség² egy belgiumi székhelyű nemzetközi ebtenyésztő egyesület, amely rendkívüli módon segíti a csatlakozott országokban a fajtatiszta tenyésztést és az egészséges kutyafajták megőrzését. Az FCI magyar tagja a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete.³ A természeti kincseink megővésével kapcsolatban számos kezdeményes történt már egészen az 1990-es évek közepe óta. Az állam természetvédelmi feladatait az Agrárminisztérium látja el. A természetközeli gazdálkodás már egy létező tevékenység hazánkban, amelynek fő célja az őshonos állataink és növényeink megővése.⁴

² *Fédération Cynologique Internationale* – FCI. Elérhető: www.fci.be/en/

³ Elérhető: www.kennelclub.hu/

⁴ Elérhető: www.termeszetvedelem.hu/index.php?pg=menu_595

A hungarikumok védelme

Az ezredforduló elején már bőven folytak Magyarország és az Európai Unió közötti csatlakozási tárgyalások, amelyek jelentős hatással voltak több területre is hazánkban. Az egységes Európához tartozás lehetősége számos előnyt kínált, de felvetődött számos gondolat alkotott értékeink megóvása kapcsán is. A Herendi Porcelánmanufaktúra Rt., a Pick Szeged Rt., a Tokaj Kereskedőház Rt., a Zwack Unicum Rt. 2000 októberében alapította meg a Hungarikum Klubot. Az óriási hagyománnyal rendelkező cégek mindegyike meghatározó a magyar kultúrában. Saját eszközeikkel kívánták segíteni az uniós csatlakozás ügyét oly módon, hogy öröködnék hagyományaink fölött.

A hungarikumok védelméről szóló – az általam 2007. december 5-én H/4607 országgyűlési határozati javaslati számon benyújtott – 77/2008. (VI. 13.) OGY határozat deklarálja a hazánk, nemzetünk által létrehozott értékek fontosságát. Az Országgyűlés e határozatában kinyilvánította, hogy „A magyar nép méltán lehet büszke a Kárpát-medence egészéhez vagy egy-egy tájegységéhez kötődő, több száz éves történelmi múlttal rendelkező hagyományaira, szokásaira, kultúrájára. A Kárpát-medence magyarlakta vidékein számtalan érték halmozódott fel, melyek szellemi vagy éppen élelmiszer-ipari termékként – mind ez ideig – túléltek a változó világ nehézségeit.” A jogszabály kimondta továbbá, hogy a hungarikumok megőrzendő, egyedülálló nemzeti értéket képviselnek. Felhatalmazta a kormányt arra is, hogy kidolgozza a hungarikumok rendszerezését, valamint megőrzésének és hasznosításának lehetőségeit.

A hungarikumok körébe tartozó mezőgazdasági termékeket és élelmiszereket tartalmazó gyűjtemény bővítésének és hasznosításának lehetőségeit is megvizsgálták. A hungarikumok nemzeti jellegükre, Magyarország és a Kárpát-medence természeti hagyományaival való szoros kapcsolatukra tekintettel fontos építőkövei a magyar identitásnak. Magyarország értékei, sajátosságokat hordozó helyszínei, növény- és állatvilága, természeti adottságai, őshonos fajtái, termelési-tenyésztési hagyományai mind erősíthetik a nemzeti érzületet, hiszen a közösség vívmányai által elérhető át leginkább a közösséghez tartozás élménye. Fontos, hogy ismerjük hazánkat, és tudásunkat megfelelően adjuk át, hiszen a világban a történések felgyorsultak, és kezdenek háttérbe szorulni a közös érdekek az egyéni érdekek felerősödésével.

Jelentős lépés volt a későbbi, 2012-ben elfogadott törvény tekintetében a 122/2008. (XI. 28.) OGY határozat a hízott kacsából és libából előállított termékek védelméről is. A magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvényt (a továbbiakban: Htv.) 2012. április 11-én hirdették ki, és 2012. július 1-jén lépett hatályba. Az elfogadott kerettörvény adja a vázát annak a szabályozási rendszernek, amelyen keresztül megvalósul a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok körének meghatározása, felkutatása, rendszerezése, ápolása. A törvény felhatalmazó rendelkezései által meghatározott körben további végrehajtási szabályok születtek. A hungarikumok és a nemzeti értékeinkről alkotott törvény mérőöldkő volt, jogi keretet adott a magyarság egésze számára fontos értékek azonosításához, dokumentálásához, hozzájárulva ezzel az összegyűjtött értékek szélesebb körben való megismertetéséhez.

2013-ban fogadták el a 114/2013. (IV. 16.) számú Kormányrendeletet a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról, amelyet hatályon kívül helyezett a 324/2020. (VII. 1.) Korm. rendelet a magyar nemzeti értékek és hungarikumok értéktárba való felvételéről és az értéktár bizottságok munkájának szabályozásáról. A kormányrendelet tartalmi elemei a következők:

- a nemzeti értékek szakterületenkénti kategóriái;
- települési, tájegységi és megyei értéktárak létrehozása és gondozása;
- települési, tájegységi és megyei értéktár bizottság működése;
- a külhoni települési, a külhoni tájegységi és a külhoni nemzetrészt értéktár bizottság működése;
- ágazati értéktárak létrehozása és működése;
- a felvételre javasolt értékek települési, tájegységi vagy megyei értéktárba történő felvétele;
- a Magyar Értéktárban nyilvántartott kiemelkedő nemzeti értékek;
- nemzeti érték hungarikummá minősítése;
- nyilvántartás és a közzététel szabályai.

A Hungarikumok Gyűjteménye folyamatosan bővül, köszönhetően annak, hogy igazán hagyományokban, értékekben gazdag országban élünk, és folyamatosan indulnak helyi kezdeményezések is az értéktárba kerülés kapcsán. Egyre többen felismerték már, hogy több szempontból is fontos a gyűjtemény bővítése, és nem kizárólag az országimázs aspektusából. Milyen igaz Gerald Durrell angol zoológus mondata! „Az állatok nagy, jogfosztott, néma többség, amely csak a mi segítségünkkel maradhat fenn.”⁵ Szajbély Mihály irodalomtörténész, író és tanár szavait is érdemes említenünk: „Hagyomány az, ami él a múltból, kapcsolódik a jelenhez, és folyamatosan bővül a jelen múlttá válása által.”⁶

A hagyományaink, őshonos állataink és növényeink, kulturális örökségünk, alkotásaink mind-mind fontosak, pótolhatatlanok számunkra, és egyformán gondoznunk kell őket. A gyűjteményünkben ezért egyaránt találhatók állatok, ételek, módszerek, élelmiszeripari termékek, és sorolhatnám még.

A Htv.-ben foglalt szakmai feladatok ellátására 2012. október 18-án egy elnökkel és tizenöt taggal megalakult a Hungarikum Bizottság. Feladatait az Alapszabály tartalmazza részletesen, és az egyes ágazati szakbizottságok is a saját alapszabályaik szerint végzik feladataikat, amelyek természetesen összhangban állnak a Hungarikum Bizottság Alapszabályával. A hat ágazati szakbizottság mellett működik a Hungarikum Tanúsító Védjegy Szakbizottság, amely döntés-előkészítő javaslatokat állít össze az egyes hungarikumnak minősített termékeken feltüntetni kívánt hungarikum védjegy jogos használatával kapcsolatban.

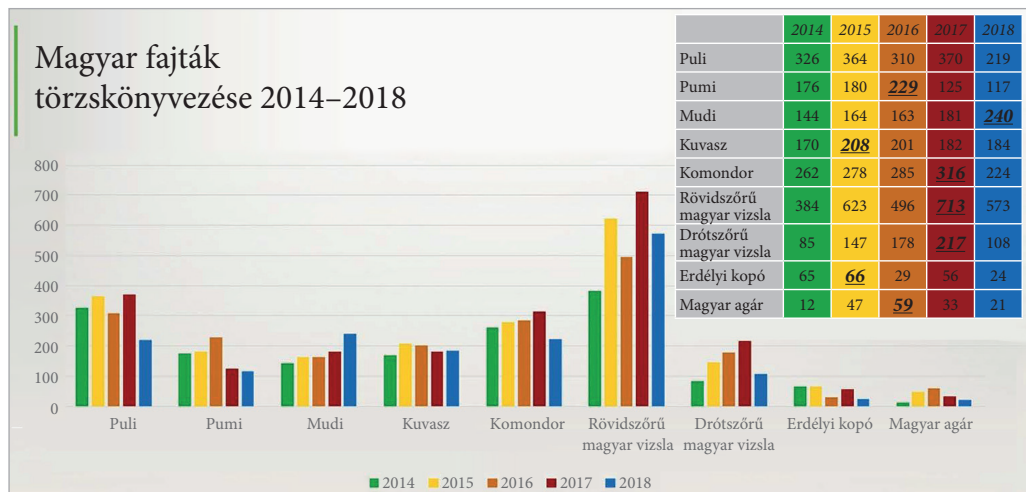
⁵ DURRELL 1995, 233.

⁶ Boldog Zoltán beszélgetései *Vajdasági megszállók és „tájidegen” Tiszatáj?* címmel, idézet Szajbély Mihály válaszából. *Irodalmi Jelen*, 2012. szeptember 23. Elérhető: www.irodalmijelen.hu/05242013-1553/vajdasagi-megszallok-tajidegen-tiszataj-2-resz

A Hungarikum Bizottság 2015-ben az elnököt (a bizottság elnöke az agrárpolitikáért felelős miniszter) is beleszámítva huszonegy tagúra bővült. A bizottság gyarapodásának jogszabályi háttere a 2015. évi LXXX. törvény a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény módosításáról.

A köztudatban az országról a más nemzetek polgárai szemében kialakult véleményt, egyfajta sztereotípiát szokták *imázsként*, képként vagy arculatként érteni. Ez azonban egy sokkal összetettebb dolog, és szoros kapcsolatban áll nemzeti értékeinkkel, a hungarikumokkal és a nemzetközi szinten elért sport-, kulturális vagy tudományos eredményeinkkel. Éppen ezért is fontos, hogy ne csak a nemzetközi ismertséget érjük el, hanem azt is, hogy minden magyar ember szívében legyen szeretet és büszkeség a kincseink iránt. Ehhez az első lépés, hogy ismerni kell ezeket az értékeket.

2017-ben a gyűjtemény részévé vált Magyarország tíz további ékessége is, köztük a korábbiakban már említett kilenc magyar pásztor- és vadászkutyafajtánk. A Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete vezeti a Magyar Ebtörzskönyvet, amelybe minden fajtatiszta kutya felvehető, amelynek szülei is igazoltan fajtatiszták. A magyar fajták törzskönyvezési adatai szerint a legnépszerűbb a rövidszőrű magyar vizsla és a puli. Szerencsére mindkét fajta szerepel a tíz legkedveltebb kutyafajta között hazánkban, azonban amíg a legnépszerűbb francia bulldogból 2600 egyedet törzskönyveztek 2017-ben, addig az előkelő második helyen álló rövidszőrű magyar vizslából mindössze 713 darabot.

3. ábra: Magyar fajták törzskönyvezési adatai 2014 és 2018 között

Forrás: Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesületeinek Szövetsége adatai alapján

Ahogy a fenti ábrán is látható, a magyar agár és az erdélyi kopó van a legrosszabb helyzetben. Az előbbiből 2017-ben 33 darab törzskönyvezés történt, 2018-ban pedig mindössze 21 darab. Az erdélyi kopó 2017-es törzskönyvezési adatai is alacsonyok, mindössze 56 törzskönyvezés történt, de az igazán aggasztó az, hogy 2018-ban ez a szám már csak 24! A vadászati törvény korábban tartalmazott egy olyan kitételt, miszerint a 45 centiméternél magasabb marmagasságú kutyákkal nem lehet kopóvadászatot folytatni.

Ez nemcsak meggátolta, hogy az erdélyi kopó „elvégezze” azt a feladatot, amelyre gondos munkával az évszázadok alatt a gazdák kitenyésztették, de ezáltal csökkent a fajta használati értéke is. 2020 őszén az Országgyűlés elfogadta azt a törvénymódosító javaslatomat, mely kivételt képezve, lehetővé tette a fajta nagyvad terelővadászaton történő használatát. Ezzel pedig egy jelentős lépést tettünk eme különleges kutya megmentéséért.⁷ Mindkét fajtánk a hungarikumok közé tartozik, ezért kötelességünk megmenteni őket! Nagyon fontos hangsúlyozni ezen fajták előnyeit: az erdélyi kopó bátor, igénytelen és alkalmazkodó, feleslegesen sohasem ugat, játékos és gyermekszerető természete ideális családi kedvencé teszi, nyugodt természete, tanulékonyága miatt lakásban és kertes házban egyaránt tartható.

A magyar agár igen értelmes, nyílt természetű, barátságos, tartása nem kíván semmi különlegességet, rövid szőre miatt lakásban is tartható, azonban mozgásigénye – termete miatt is – igen nagy.

4. ábra: Magyar agár

Forrás: [Pixabay.com](https://pixabay.com)

A magyar ebfajták körének megállapításáról és genetikai fenntartásuk rendjéről szóló 62/2016. (IX. 16.) FM rendelet, valamint az állattenyésztésről szóló 188/2019. (VII. 30.) Korm. rendelet kiemelendő részei:

- 4. § (2) A tenyésztési programnak a tenyésztő szervezet általi végrehajtását a tenyésztési hatóság az általa elkészített, a génmegőrző intézménnyel egyeztetett és a tenyésztési hatóság honlapján közzétett felülvizsgálati szabályzat alapján évente legalább egyszer ellenőrzi.
- (3) A tenyésztési hatóság az ellenőrzés eredményéről és a magyar ebfajták megőrzésének helyzetéről évente jelentést készít, amelyet legkésőbb a következő év március 15-éig megküld az agrárpolitikáért felelős miniszter részére.

⁷ SIMICSKÓ 2020.

- 53. § (1) A jóváhagyott tenyésztési programban szereplő fajta származási, tenyésztési, teljesítményvizsgálati és tenyészértékbecslési adatait (a továbbiakban együtt: tenyésztési adatok) a törzskönyvben vagy a tenyésztési főkönyvben kell nyilvántartani, és azokat a NÉBIH honlapján közzétett útmutató szerint az országos állattenyésztési adatbázisnak haladéktalanul át kell adni.
- (2) A tenyésztési adatok akkor válnak hitelessé, ha azokat a vonatkozó előírások szerint vezetik, a fajta nyilvántartásba vételét követően az adatfelvételezést a NÉBIH ellenőrizte, és az adatokat az országos állattenyésztési adatbázisba az ellenőrzést követően befogadta.

A nemzeti értékek ilyen erős és határozott védelme nem egyedi a világon, de mindenképpen az élvonalban van, ezért is fontos ennek hangsúlyozása, ismertetése több fórumon is.

- A Nemzeti Művelődési Intézet kiadásában 2016-ban megjelent *A nemzeti értékgyűjtés módszertani kézikönyve*, amely az eddigi tapasztalatokat is számba véve írja le a feladatokat, célokat és eredményeket. A 2000-es években tehát rengeteg jogszabály és tájékoztató, ismertető kiadvány született, amelyek egyre inkább kezdik „magukat” eljuttatni az emberekhez. A cél azonban az, hogy a védelem mellett ismerjük értékeinket, gondozzuk és szeressük őket. A kommunikáció helyes kialakítása kulcsfontosságú napjainkban. Pontosan össze kell állítani azt a kommunikációs csatornát vagy csatornákat, amelyek a kulcskompetenciákra fókuszálnak. Az Európai Unióban nagy mélységében a csúcskonferenciákon foglalkoztak a kulcskompetenciák meghatározásával, elemzésével, strukturálásával.
- 2002. március 15–16-án Barcelonában határozták meg a versenyképes, tudás-alapú társadalom alapkritériumait: minőségi oktatás, könnyen elérhető tanulási lehetőségek, az iskolák nyitása a helyi, regionális, európai és globális partnerkapcsolatok felé. A konferencián záródokumentum is született, amelyben célként határozták meg azt, hogy Európa a világ legversenyképesebb és legdinamikusabb tudásalapú társadalmává váljon. Ebben a folyamatban hazánknak is szerepet kell vállalnia. A legfontosabb a tanítási-tanulási folyamat kutatása, ezen belül is az egyik jelentős terület a demokratikus nevelés és a polgári értékek ismerete. A magabiztos tartású egyénnek tudáson alapuló ismeretekre is szüksége van. Kiemelten fontos feladat annak támogatása, hogy a fiatalok a saját érdeklődési körüknek és tehetségüknek megfelelően a lehető legmagasabb szintű, modern tudással rendelkezzenek. Emellett ismerni kell a társadalommal és a kultúrával kapcsolatos alapvető összefüggéseket. Ismerni kell a viselkedési szabályokat és az elfogadott magatartási formákat. Tisztában kell lenni a nemzeti identitás lényegével és azzal, hogy az milyen helyet foglal el a világban. A magabiztos attitűddel, valamint a megfelelő készségekkel és ismeretekkel rendelkező ember megérti az egészséges életvitel fontosságát, önmaga és családja számára képes biztosítani az ideális fizikai és mentális egészség feltételeit, és aktívan részt tud venni a közügyekben is. A magabiztos emberekből álló társadalom sokféle konfliktust hatékonyan tud kezelni, és versenyképesen szerepel a nemzetközi porondon.

Összefonódások

„Minden becsületes szívnek legszentebb a hon.”
gróf Széchenyi István

A hazaszeretetre nevelésnél kezdődik minden. Abban, hogy a gyermekeink kötődjenek a szülőföldjükhez, idővel jó patrióták legyenek, és szeressék a hazájukat a családnak fontos szerepe van, de a köznevelési rendszernek is óriási a jelentősége. A megfelelő tárgyi ismeretek megszerzése mellett elengedhetetlen, hogy hangsúlyt helyezzünk a minél erősebb kötődésre a hazához. Tisztában van az értékeinkkel, nemzeti kincseinkkel, a hungarikumokkal, tiszteli az őseinket, akik a magyar szabadságért küzdöttek, ismeri például a Nobel-díjasainkat, olimpikeinket, feltalálóinkat, íróinkat, költőinket. Így lehet egy olyan értékszűrőt kialakítani a fiatalokban, amely segítségével ebben a felgyorsuló, globalizált világban ki tudják védeni a káros hatásokat, ezen keresztül tudják majd elfogadni és tisztelni más nemzetek értékeit, teljesítményét is.

Akik már megszerezték ezt a tudást, kötődnek a hazájukhoz, jó patrióták, azoknak már lehetőségük van arra is, hogy honvédelmi ismereteket tanuljanak. Akiket mélyebben érdekel ez a terület, azok természetesen utánpótlást jelenthetnek hazánk védelmi szervezetei számára is, de nem ez a legfontosabb cél. Hanem az, hogy írják be a szívükbe a hazaszeretet törvényét, és ha ez adott, akkor ez az érzés aktív törődéssé alakítható: bármilyen baj éri a hazát, akkor védelmezik. A világ óriási változásokon megy keresztül, az elmúlt száz év technológiai fejlődése hatalmas mértékű változást hozott a különböző társadalmakban és ez a modernizáció folyamatos, szinte követhetetlen. A 2011 után született fiatalok az alfa generáció tagjai, ők azok, akik már olyan világba születtek, amelynek későbbi környezeti hatásait nem ismerjük, ez alakítja gondolkodásukat, életvitelüket és céljaikat is. Óriási felelősség nehezedik a mai kor szülőiteinek szüleire. Folyamatos kutatások szükségesek a helyes kommunikáció megtalálásához, hiszen a különböző generációs elméletek szerint minimum öt, de inkább még hat generáció tagjai élnek világunkban. Az óriási különbségek akár a harmonikus kommunikáció és az egymást megértő együttélés akadályává is válhatnak. A szakadék az élet több területén okozhat gondot, különös tekintettel a kulturális, motivációs és szocializációs különbségekre.

A különböző társadalomkutatási anyagok, a nemzeti értékeink védelme és népszerűsítése mellett nagyon fontos tehát a hazaszeretetre nevelés. A hazafias nevelés kapcsán nagyon sok nemzetközi példa áll rendelkezésünkre. Számos ország nagy hagyományokkal folytat hazafias nevelést, és komoly hangsúlyt fektet arra, hogy a fiatalok stabil nemzeti identitást kapjanak felnőttkorukra. Sok helyen a hazafias nevelés tulajdonképpen egyet jelent azzal, hogy állampolgári ismereteket oktatnak annak érdekében, hogy a fiatalok jogkövető magatartást tanúsítsanak.⁸

A nemzetközi példák vizsgálata után összességében ki tudjuk jelenteni, hogy a tanulmányozott országok által alkalmazott módszerek meglehetősen széles skálán mozognak,

⁸ Forrás: <https://moderniskola.hu/2019/02/nemzetkozi-korkep-szuksege-van-e-hazafias-nevelesre-az-oktatasban/>

és leginkább az adott nemzet történelmi hagyományaiból építkeznek, vagy az adott országot érintő aktuálpolitikai kérdésekkel összefüggésben hajták végre azokat. Fontos megjegyezni, hogy valamilyen formában minden vizsgált országban napirenden van a hazafiság kérdése eltérő formában és mértékben. A vizsgált rendszerek között átfedést, közös pontot jelent az a motiváció, hogy mindegyiket a biztonságra törekvés hajtja, valamint az az igény is meglehetősen karakteres, hogy az állampolgárok ismerjék meg a hazájukkal kapcsolatos legfontosabb kérdéseket és legyenek motiváltak, ha hazájuk érdekében valamilyen cselekvés szükséges. Természetesen az egyes országok eltérő világpolitikai és hatalmi helyzetükből adódóan más kérdéseket tartanak hangsúlyosnak, ugyanakkor megállapítható, hogy a hazafias nevelésre leginkább gondot fordító országok esetén e tevékenység erős táptalaja a hazafias érzület és a patrióta szellemiség, illetve a nemzeti hagyományokból táplálkozó nemzeti büszkeség (például USA, Franciaország). Mindemellett azt is kiemelten fontos hangsúlyozni, hogy a hazafias nevelés nem vagy nem elsősorban katonai célokat szolgál ezekben az országokban sem, hanem a társadalomépítés, az emberi jellem fejlesztésének egyik eszköze.

Nagyon gyors változásokon megyünk keresztül, nem csupán technikai-technológiai értelemben. Az ehhez való alkalmazkodás nehéz feladat mindannyiunk számára. A fiatalokat, gyermekeinket fel kell vértetni olyan képességekkel, amelyekkel ebben a gyorsan változó világban eséllyel tudnak küzdeni. Szükség van fix pontokra. Szülőföld csak egy van, semmivel sem pótolható értéket jelent, elvárásnak kell lennie a józan, egészséges gondolkodásnak. Ezt az érzést kell kialakítani a felnövekvő generációkban.

A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a következően határozza meg a nemzeti öntudat és a hazafias nevelés fontosságát: „A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.”⁹

Térjünk vissza kicsit őshonos állatainkra! Nagyon kevesen tudják, hogy egy tudatos, alapvetően 19. századi, 20. század eleji tenyésztői munkának köszönhető az őshonos kutyafajtáink megmaradása is. Például az első pesti agarásztársaságot gróf Széchenyi István alapította 1839-ben, a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete pedig 1899-ben alakult meg. A világon közel négyszáz elismert kutyafajta van, a kilenc kutyafajtánkkal – akárcsak olimpiai aranyérmeink számát tekintve is – ott vagyunk az első tíz ország között. Vagy említhetnénk a több területen elért eredményeket is, amelyek országunk nevéhez fűződnek.

⁹ 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról melléklete, *Nemzeti alaptanterv*, I.1. pont – Nemzeti öntudat, hazafias nevelés.

Arra a tudásra, azokra az eredményekre, amelyeket elődeinknek köszönhetünk, nyugodtan gondolhatunk egészséges büszkeséggel, de ez egyben kötelezettséget is jelent a jövőre tekintve. Magyarország a kiváló példa arra, hogy egy nemzet, egy ország ereje és nagysága nem csupán számokban és területben, hanem kulturális és szellemi teljesítményben is mérhető. Nemzeti értékeink pedig hazánk és nemzetünk erejét gyarapítják, ezért ezeket az értékeket meg kell mentenünk, át kell adni a gyermekeinknek, unokáinknak, hogy vigyék tovább a lángot. Egy olyan közösséget alkot országunk ugyanis, ahol nem kell kitalálni a történelmet, nem kell kitalálni vélt értékeket, mert van valós történelem és vannak valós értékek. Goethe szavaival élve gyökeret és szárnyakat adhatunk az ifjúságnak, ha átadjuk ezeket az ismereteket a felnövekvő generációknak.

Olyan magas, a mindenkori kornak megfelelő technikai színvonalon megvalósított alkotásokat kell létrehozunk, amelyek felkeltik az érdeklődést. Óriási erők mozognak a globalizáció érdekében, nem csupán politikai szereplők állnak ennek szolgálatába, ennél is jelentősebb a gazdasági-pénzügyi erők szerepe. A közös nevező megtalálása a cél. Lehet különböző az emberek világnézete és vallása, de szülőföldje mindenkinek csak egy van. A hazánkat szeretni kell! És ha szeretem a hazámat, akkor óvom, védem, törődöm vele, cselekszem érte, aktívan viszonyulok hozzá. Jövőkutatók azt mondják, hogy az elkövetkezendő harminc évben többet fog változni a világunk, mint az elmúlt háromszáz évben. A globalizációt nem tudjuk megállítani, de rosszul döntünk, ha nem teszünk vele szemben semmit, a világ aktív részei vagyunk mi is. Egyénileg és közösségként is lényeges, hogy legyen egészséges identitástudatunk, így tudunk nagy célokat kitűzni magunk elé. A magyarok bebizonyították, hogy ragaszkodnak nemzeti eszméikhez, nemzeti függetlenségükhöz, hogy a hazaszeretetük példás és követendő. A világtörténelmi események a 21. században tovább gyorsulnak. Azt azonban ki lehet jelenteni, hogy a lényeg sosem változik, az ember mindig ember marad, és hordozza azokat a pozitív értékeket, amelyeket a történelmi tapasztalatok alapján fel tud használni.

A hazaszeretet fontos érzés. A kötődést és a mélyen gyökerező érzéseket nem lehet senkitől sem elvenni. Ha valamit szeretünk, az egyben tevékeny törődést is kialakít az emberek értékrendjében. Ha valaki törődik a hazájával és embertársaival, és nem kizárólag statisztikai adatként és lakóhelyként tekint rá, hanem érzelmileg is kötődik a szülőföldjéhez, szereti és tiszteli, akkor baj esetén képes lesz a legtöbbre és a legjobbra a haza és nemzettársai érdekében. Ragaszkodnunk kell tehát ahhoz, hogy gyermekeinket hazaszeretetre neveljük!

A hazafiság és a hazaszeretet nem korlátozódhat a jelen vagy a közelmúlt cselekményeinek egysíkú megítélésére! A hazafiság ennél jóval tágabban és jóval mélyebben gyökerezik nemzetünk távoli és közeli múltjában egyaránt. A hazafiság, a haza, a szülőföld, a nemzet és népünk múltjának, jelenének, hagyományainak igaz és őszinte tisztelete és szeretete mindenkor tudatos akaratot fejez ki a haza cselekvő, tevékeny szolgálatára és védelmére. A hazaszeretet a társadalom *teljes* életének legfontosabb eszmei tényezője és a társadalom mozgásának, fejlődésének talán legfontosabb belső mozgatóereje. Történelmi múltunk és hagyományaink ápolása pedig hazafiságunk, haza- és nemzettudatunk, a haza szolgálatára való felkészülésünk egyik legfontosabb érzelmi és akaratot formáló ereje. Nem elegendő, nem fogadható el, hogy történelmi hagyományaink, hőseink, nemzetünk nagyjai az események, adatok és személyek egyszerű felsorolásává váljanak csupán! Mindenkori

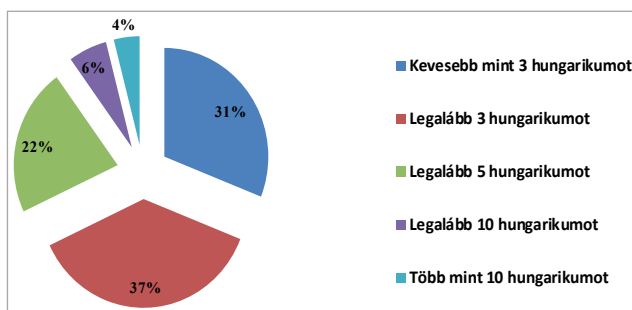
önmagunk megismeréséhez hozzátartozik a dicsőséges korszakok bemutatása mellett a történelmi úttévesztések, hibák belátása is, hogy tanuljunk belőle. Ismert az örök érvényű igazság: „Amelyik nép elfelejti a történelmét, arra ítéltetik, hogy újra átélje azt.”

A történelmi hagyományok csak akkor lesznek igazán elevenek és mindig élők, ha az újra és újra születő nemzedékek azt valóban birtokba is akarják venni. Ennek lehetősége viszont attól függ, hogy a mindenkori felnőtt generáció miként teszi azt lehetővé, ösztönzik-e erre a fiatalokat, vagy gátolják annak megismerését. Példának okáért az 1956-os őszi eseményekből is tanulnunk kell, tiszteletet kell mutatnunk a bátrak felé, akik nem törődtek bele szabadságuk elvesztésébe! A mai modern világ technológiai fejlődése mély nyomot hagy a társadalmi kapcsolatainkon is, a generációs különbségek legnagyobb veszélye az elmagányosodás, a kimerültség és a közöny. Gyermekeink a pihenés hiánya miatt kimerültek és fáradtak, nincsen idejük érzelmileg feltöltődni. A lelki fejlődés nagyon fontos a későbbi felnőttkori kapcsolatokban, ehhez pedig idő szükséges. Minőségi pihenőidő. Így válhatnak szellemileg is erős felnőtté. Európának szüksége van szellemileg erős közösségekre, akiknek van bátorságuk és megfelelő érzelmi fejlettségük ahhoz, hogy már ösztönösen tudjanak és akarjanak helyesen dönteni.

Természetünk védelme mára egyre inkább természetes, és az Európai Unió környezetpolitikája etikai, gazdasági és jóléti megfontolásokon nyugszik, amelyek közül a legerősebbek a gazdasági érdekek, de az etikai és jóléti érvek is egyre nagyobb hangsúlyt kapnak. A tagállamok az Európai Unió irányelveivel összhangban alakítják ki saját természetvédelmi politikájukat, és nemzeti önazonosságukat védve egyre inkább más nemzeti kincseiket is védik. Ebben Magyarország élen jár, hiszen országunknak a méretéhez és lakosságszámához viszonyítva egyedülálló a nemzeti kincseinek száma.

Összefoglalva tehát, napjainkban a tudás szerepe rohamos léptekkel felértékelődik, nem a lexikális tudásé, hanem a szakértelemé. A felsőoktatási intézményekből kikerülve rendelkezünk egyfajta tudásanyaggal, amelyet hasznosítani tudunk majd egy adott szakterületen, azonban ahhoz, hogy jó szakemberré váljunk, sok-sok éves aktív szakmai tapasztalat szükséges. Az érdeklődési terület nem befolyásolható, ez kialakul tapasztalataink, környezetünk által, szerezzük azt bárhol a világon. Az oktatás és a gazdaság világa soha nem látott mértékben hat egymásra. A legfontosabb azonban, hogy honnan jöttünk, ez az alap, a kezdő lépés. Mi, magyarok is egyre többet járunk-kelünk, dolgozunk a világ más-más tájain, de a legtöbben hazatérnek a kötődések miatt. Amikor külföldön próbál boldogulni valaki, a kezdő lépés a kommunikáció más nemzetek tagjaival. Amikor megkérdezik, hogy honnan jöttél, akkor vajon mi jut egy külföldi eszébe országunkról? És nekünk? Óriási ismeretanyaggal kell rendelkezünk, és büszkén mesélnünk, beszélgetnünk róla!

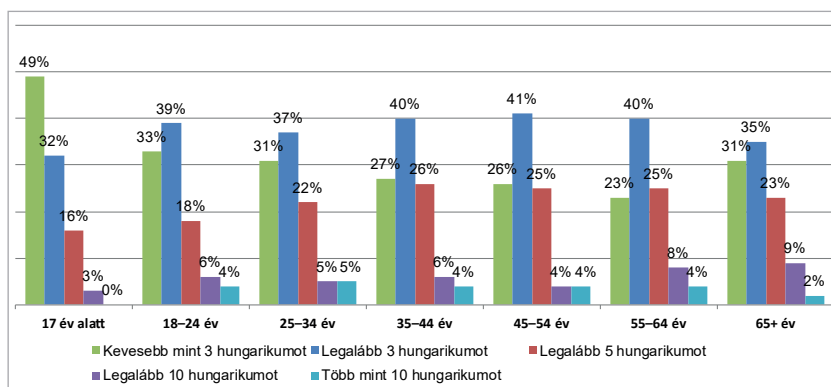
2014-ben a Magyar Ízek Alapítvány országos kutatást végzett a hungarikumokról. Ennek eredménye a következő ábrán látható.

5. ábra: A Magyar Ízek Alapítvány 2014. évi kutatási eredményei

Megjegyzés: a megkérdezettek 68%-a 3 vagy annál kevesebb hungarikumot tudott helyesen megnevezni.

Forrás: Magyar Ízek Alapítvány

6. ábra: A Magyar Ízek Alapítvány 2014. évi kutatási eredményei

Megjegyzés: A megkérdezett fiatalok fele 3 hungarikumot sem tud helyesen megnevezni.

Forrás: Magyar Ízek Alapítvány

2016-ban a Földművelésügyi Minisztérium (ma: Agrárminisztérium) végezte el a Htv. megjelenése óta az első átfogó kutatást a hungarikumokkal kapcsolatban. A kutatás két, kvalitatív és kvantitatív részből állt. A vizsgálatból kiderült, hogy a hungarikum mint fogalom általános társadalmi ismertséggel rendelkezik, amely pozitív érzelmekkel társul. Látni lehetett azonban, hogy bár a kifejezéssel gyakrabban találkoztak a megkérdezettek az előző években, a témával kapcsolatos információikat inkább olyan internetes felületről szerezték, mint a Wikipédia. Az elsődleges forrásként szolgáló hivatalos honlapot ismeretlenség jellemezte, a vizsgálat során tapasztalt első benyomások pedig több kritikai észrevételt tartalmaztak (a többnyelvűség és a grafikus elemek hiánya stb). Kevesen voltak tisztában a hungarikumokkal kapcsolatos törvényi szabályozással, a legtöbben a hungarikummá válás folyamatáról sem rendelkeztek releváns ismerettel.

A hungarikumok pontos számával is kevesen voltak tisztában. A megkérdezettek átlagosan a hungarikumok felét ismerték. A válaszadók több javaslatot is megfogalmaztak. Fontosnak tartották – az elértéktelenedés elkerülése végett – a hungarikumlista időközönkénti felülvizsgálatát, vagy a bővülés ütemének felülvizsgálatát. Mivel kom-

munikációs anyagokkal kevesen találkoztak (médiában, hirdetésben vagy kiadványban), ezért javasolták azok összeállítását. A hungarikumok népszerűsítése érdekében pedig kapcsolódó kisfilmek, oktatási anyagok elkészítését, különböző programok szervezését (például: vándorkiállítás, fesztivál), valamint az online térben való markáns jelenlétet.¹⁰

7. ábra: A Földművelésügyi Minisztérium 2016. évi kutatási eredményei

Forrás: ANTAL 2017

Nagyon sok jel mutat sajnos arra is, hogy a nyugati civilizáció alapvető problémája a hite-hagyottság. A gyermekeinket alapvetően egészséges nemzettudatra kell nevelni, ami azzal kezdődik, hogy tisztában vagyunk a saját nemzeti közösségünk értékeivel, tehát értékrendet tudunk átadni nekik. A keresztény vagy akár nem keresztény emberek számára a hitnek nagyon-nagyon fontosnak kell lennie, hiszen hit nélkül az életünk nem lehet teljes. Elgondolkodtató viszont az, hogy a legtöbb iskolás diák alig tud a nemzeti értékeink vagy a hungarikumok közül valamit is megnevezni. A közismereti, értékalapú oktatásra is szükség van, nagyon is. A törekvéseket, a munkánkat folyamatosan mérnünk is kell, mert így tudhatjuk meg, hogy céljaink eljutottak-e a célcsoport felé.

Végezetül pedig egy nagyon fontos feladat: egyre nagyobb hangsúlyt kell fektetnünk a szellemi tudás mellett az érzelmi intelligencia fejlesztésére is, mert az érzelmeink képezik annak alapját, hogy hogyan állunk az élethez. Hazánk egy borúlátó nemzet, ezt sajnos be kell látnunk, de ez fejleszthető, javítható, felnőttkorban is. Gyermekeink érzelmi intelligenciájának kialakulását meg kell alapoznunk, felnőttkorban pedig folyamatosan fejlesztenünk kell, ez a kulcs.

¹⁰ Antal 2017.

Gárdonyi Géza Dobó István hangján fogalmazta meg a legszemléletesebben a szellemiség fontosságát: „Az egri vár erős, de ott a szolnoki példa, hogy a falak ereje nem a kőben van, hanem a védők lelkében. Ott pénzen fogadott idegen zsoldosok voltak. Nem a várat mentek védeni, hanem hogy zsoldot kapjanak. Itt az öt pattantyús kivételével mindenki magyar. Itt mindenki a hazát védi. Ha vér kell, vérrel. Ha élet kell, étellel. De ne mondhassa azt ránk a jövő nemzedék, hogy azok a magyarok, akik 1552-ben itt éltek, nem érdemelték meg a magyar nevet.”¹¹

Irodalomjegyzék

- ANTAL Andrea (2017): *Hungarikumok, nemzeti értékek*. [Előadás.] Tessedik Sámuel Kollégium, Lakitelek, 2017. július 5. Elérhető: https://nmi.hu/wp-content/uploads/2017/08/Tessedik_koll_AntalAndrea_2017_07_06.pdf (A letöltés dátuma: 2021. február 10.)
- DURRELL, Gerald (1995): *Életem értelme*. Budapest, Európa Könyvkiadó.
- GÁRDONYI Géza (1971): *Egri csillagok*. Budapest, Móra Ferenc Könyvkiadó.
- Nemzetközi körkép (2019): Szükség van-e hazafias nevelésre az oktatásban? *Modern Iskola*. Elérhető: <https://moderniskola.hu/2019/02/nemzetkozi-korkep-szuksege-van-e-hazafias-nevelésre-az-oktatásban/> (A letöltés dátuma: 2021. február 15.)
- SIMICSKÓ István (2019): Gyökerek és szárnyak – Hazaszeretetre nevelés a nagyvilágban. *Acta Humana*, 7. évf. 4. sz. 31–41.
- SIMICSKÓ István (2020): *A családhoz tartozó (Canis Lupus Familiaris) – Gondolatok a kutyáról*. Budapest, Magyar Mercurius Kiadó.
- „Vajdasági megszállók” és „tájidegen” Tiszatáj? (2. rész). *Irodalmi Jelen*, 2012. szeptember 23. Elérhető: <https://irodalmijelen.hu/05242013-1553/vajdasagi-megszalllok-tajidegen-tisza-taj-2-resz> (A letöltés dátuma: 2021. február 15.)

Felhasznált jogforrások

2012. évi XXX. törvény a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról
2015. évi LXXX. törvény a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény módosításáról
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról
- 188/2019. (VII. 30.) Korm. rendelet az állattenyésztésről
- 324/2020. (VII. 1.) Korm. rendelet a magyar nemzeti értékek és hungarikumok értéktárba való felvételéről és az értéktár bizottságok munkájának szabályozásáról
- 32/2004. (IV. 19.) OGY határozat a védett őshonos vagy veszélyeztetett, magas genetikai értéket képviselő tenyésztett magyar állatfajták nemzeti kincsé nyilvánításáról
- 77/2008. (VI. 13.) OGY határozat a hungarikumok védelméről
- 122/2008. (XI. 28.) OGY határozat a hízott kacsából és libából előállított termékek védelméről
- 62/2016. (IX. 16.) FM rendelet a magyar ebfajták körének megállapításáról és genetikai fenntartásuk rendjéről

¹¹ GÁRDONYI 1971, 302.